

אוסף סיפורים "תקסז"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד .

הטבח בישיבת פוניבז'

בישיבת פוניבז' עבד טבח יהודי ממוצא רומני בשם ר' זלמן. ר' זלמן היה מסור לישיבה בלב ונפש ביום ובלילה, בשבת ובמועד. ביום מן הימים פסח לפתע ר' זלמן מלבוא בשערי הישיבה ונעדר במשך חודשיים ימים. כשחזר, סבבוהו הבחורים ושאלוהו: 'ר' זלמן, היכן היית?' ענה להם: 'אתם לא יודעים, אני עובד במטבח, ושושנה אשתי חלתה. אשפזו אותה בבית הרפואה, עד שהרופאים אמרו לי: די, שושנה מתה. אמרתי להם: מה אתם סחים, אני רואה שהיא חיה. אמרו לי: אכן, אבל מצבה חסר תקוה. הפסקנו את הטיפול. תתרגל לרעיון ששושנה מתה'. 'אמרו לי, פנה לבחורים, 'מה הייתם עושים? באתי לרב שך, אמרתי לו: הרב, יש לי קושיא על הנהגת הבורא, תביעה נגד הישיבה וטענה על הרב!' הסתכל עלי בחיוך המתוק שלו ואמר: 'ר' זלמן, מה קרה?' אמרתי: 'הרב יודע שאני עבדתי באמונה. הבחורים לומדים תורה, וזלמן ושושנה מכינים להם אוכל. לא שבת, לא חג, לא משפחה. תמיד כשהישיבה צריכה, זלמן ושושנה מתייצבים. ועכשיו הרופאים אומרים ששושנה מתה, לא ממש, רק עומדת למות. איפה כוח התורה? זה מה שהישיבה גומלת לי? זה מה שמגיע לי?? אני מסיים, והרב מוריד ראשו, מתנמנם. ישבתי חמש דקות וסבלנותי פקעה. קמתי ואמרתי: 'די, אני לא צריך שום דבר!' לפתע נשא הרב את ראשו, פקח את עיניו ואמר: 'ר' זלמן, למה אתה עומד? שב! אמור לי, אתה תמשיך לעבוד בישיבה?' אמרתי לו: 'הרב, אין לי שום דבר בחיים, רק ישיבת פוניבז'. הבחורים לומדים תורה, זלמן ושושנה עובדים במטבח...!' אז הוא אמר לי: 'אם כך, מה אתה פוחד? הסבור אתה שהקב"ה יקפח את שכרך והתורה לא תגמול לך על מסירותך? אשתך תהיה בריאה!...' כעסתי והפטרתי: 'איך תהיה בריאה? הרופאים הפסיקו את הטיפול בה, איך תבריא?' אמר לי הרב שך: 'אין שום בעיה, לך מיד לקופת חולים, פנה אל הרופא הראשון שתפגוש, ואיזו תרופה שיתן לה - אותה תיקח אישך ותבריא!' והנה עיניכם רואות: אני פה ושושנה במטבח!...

המתאפק [מתוך 'איש לרעהו']

"מטבעי אני טיפוס מאוד רגיש", מעיד על עצמו בעל המעשה, "אני יודע שזה דבר בעייתי, אבל עם אופי כזה אני מתמודד. למדתי לדעת שבחיים חייבים לחיות עם אמונה, ולהתייחס לכל מה שעובר עלינו בקלות ובשמחה.

עבדתי במקום מסוים. בדרך כלל ישנם עובדים שמשום מה 'על פיהם ישק כל דבר'. המילה שלהם קובעת ורצונם נעשה - למרות שהם בכלל לא מנהלים!. מאידך, אני גם מודע לכך שישנם מקומות עבודה בהם העובדים מסייעים הרבה אחד לשני. אבל כך או כך - אני הייתי די חדש במקום העבודה ולא היו לי זכויות 'וותק' בשום תחום כפי שהיה לעובדים אחרים. בהגדרה 'זכויות וותק' אני לא מתכוון לזכויות שמגיעות לעובד ותיק מכוח חוקי העבודה, אלא להעדפה שעובדים וותיקים מרשים לעצמם לעיתים לקחת. לפעמים נעשה הדבר ביושר ולפעמים... אולם - 'הקש ששבר את גב הגמל' מבחינתי, הייתה העובדה כי באחד הימים ביקשתי 'סידור' מסוים במקום העבודה, אך למורת רוחי לא זכתה בקשתי להיענות. והנה כעבור כמה ימים נדהמתי לראות כיצד עובד אחר מסדר לעצמו את אותו 'סידור' בדיוק - ואין פוצה פה ומצפצף...

המציאות המתסכלת הזו 'אכלה אותי מבפנים'!. היה זה ביום רביעי בשבוע. הלב שלי ממש רתח, ואני הרי ידוע כבעל אופי לא פשוט... אבל דווקא ברגעים אלו החלטתי להפוך 'עז למתוק'. ישבתי עם עצמי והרגעתי את נפשי בדברי אמונה ובטחון: "הלא פשוט הוא שאת הצער הזה עשה לי הקב"ה ולא אף אדם. שהרי למען האמת אין בכוח שום אדם לגרום לי צער. ואם אני באמת מאמין שהצער הזה אינו מעשה ידי אדם, אזי אני חייב לשתוק ולא להגיב כלום!". לא קל היה לי להפנים זאת, לא פשוט היה עבורי 'לבלום את פי בשעת כעס', אבל אמרתי לעצמי: אני בוחר לשתוק כי אני רוצה להיות 'בעל אמונה'. הדלקתי את המחשב ועד שהתוכנות 'עלו' לקחתי לעצמי הפסקה קטנה...

והנה, באותו מקום עבודה היה עובד שהבת שלו לקתה ב'מחלה', ר"ל. בהפסקה הקטנה שנטלתי לעצמי, ניגשתי לאותו עובד ואמרתי לו בגילוי לב ובעיניים דומעות: "דע לך, מאוד לא קל לי בעבודה. היום היה לי סיפור מאוד מכאיב ומעצבן, אבל בחרתי לשתוק. את הזכות הזו אני מקדיש לרפואת בתך!". אותו עובד שמח והודה לי ואני חזרתי למחשב בעודי לגמרי לא רגוע ועם דמעות בעיניים. כל הזמן התפללתי שמה שאני מתאפק ושותק יהיה לרפואת החולה. האמת היא שלקח לי כמה שעות להירגע, אבל בסופו של יום שכחתי לגמרי מהסיפור. באותה שעה הודיתי להקב"ה מעומק הלב, כי עבורי זו הייתה הפעם הראשונה בחיי שעמדתי בניסיון והצלחתי להתאפק כראוי. !!!

אבל הסיפור עוד לא נגמר - עוד באותו יום רביעי... בתו של העובד הנ"ל שהיתה מאושפזת בבית חולים בגלל הרמה הנמוכה של כדוריות הדם בדמה [מחמת סרטן הדם בו לקתה, וכידוע מחלה זו פוגעת במח העצם שהינו 'היצרן' של שלל תאים במערכת הדם, ובעקבות המחלה ירדה אצלה רמת כדוריות דם לרמות נמוכות מאוד ולכן אושפזה בבית החולים], חוזרת הביתה בהפתעה! מה מתברר? באותו יום ערכו לה ספירת דם שגרתית ולהפתעת הצוות הרפואי רמת הכדוריות בדמה זינקה לגובה, מה שאפשר את שחרורה המידי לביתה הבת העדיפה לערוך 'הפתעה' קטנה ולא הודיעה להוריה שהיא משתחררת... וכך כאשר חזר האב לביתו בערב, הופתע לגלות שם את בתו... שניות מועטות חלפו בין ההתאוששות מההפתעה ועד שהוא נזכר במשהו חריג שאירע באותו יום בעבודה: "היום היה לי סיפור מאוד מכאיב ומעצבן אבל בחרתי לשתוק. את הזכות הזו אני מקדיש לרפואת בתך..." - לחש לו מישו באמצע היום"...אני לא יכול לקבוע שהנס הוא בזכותי", אומר בעל המעשה, "מכיוון שבסופו של דבר הרבה צדיקים וצדקניות מתפללים על חולה זו. ובכל זאת; מאחר שסיפורים כאלו - בהם הבולמים פיהם בשעת כעסם ממשיכים ישועות על זולתם - חוזרים על עצמם, אני חושב שמותר לנו להאמין שהדברים כפשוטם!". (למניעת זיהוי, שונו פרטים בסיפור).

הרב שנחשד

עד כמה עלינו לדון כל אדם לכף זכות - לא נוכל לתאר ולשער. לעיתים רבות, גם כאשר אנחנו רואים לכאורה באופן ברור שאדם עושה מעשה שלילי, אם נחקור ונדרוש היטב, יתכן מאוד שנגלה כי ראייתנו הייתה מוטעית. אנחנו נבין כי לחינם דנו אותו לכף חובה. עלינו להיזהר מאוד שלא לשפוט את הזולת בפזיזות לפני שנבדוק, נחקור ונדרוש את הדברים לעומקם. כך אירע גם בסיפור המופלא שלפנינו:

הרב הישיש של קהילה מכובדת הלך לעולמו. ראשי הקהילה חיפשו אחר תלמיד חכם שישמש כמרא-דאתרא בקהילתם במקום הרב. לאחר חקירה ודרישה נודע להם על תלמיד חכם מופלג שהגיע לגור לא מזמן בשכונה. הם הגיעו אליו כדי לתהות על קנקנו. הם התחילו לדבר איתו בדברי תורה. עד מהרה הם גילו שאכן מדובר בתלמיד חכם עצום, בקי בתורה הקדושה וגם בעל מתקן שפתיים. דיבורו בנחת וקולח בצורה מדהימה. לאחר דיון קצר הם ביקשו ממנו לשמש כמרא-דאתרא של הקהילה. הרב הסכים ודרש בבית-הכנסת. האנשים נהנו מידיעותיו הרבות בתורה. והחלו כולם להעריצו. הכל הרגישו כי זו היתה בחירה מוצלחת ביותר.

באחד הימים הרב הגיע לבית הכנסת לפני תפילת מנחה. אחד המתפללים הבחין כי הרב נכנס לחצר האחורית של בית הכנסת, חופר גומה בפינת הגינה, ממלמל כמה מילים, משליך לתוך הגומא גרעין קטן, חוזר ומכסה את הגומה באדמה... המתפלל עמד מסומר למקומו. הוא התפלא מאוד לנוכח המחזה שנגלה לעיניו. אותה השנה היתה שנת שמיטה ובה ציוותה התורה הקדושה

בין שאר הדברים לא לזרוע את האדמה. הוא התפלא, כיצד יתכן שהמרא-דאתרא עובר על ציווי התורה?! התברר שהמאורע לא היה חד פעמי אלא חזר על עצמו כמעט מידי יום! הרב נצפה על ידי מתפללים נוספים כשהוא חופר בורות קטנים, מכניס לתוכם זרעים ומכסה את הבורות ... בני הקהילה התחילו 'לרנן' אחריו. חלק מהאנשים טענו שהרב לא מבין בהלכה. אחרים שיערו שהרב זורע עשבי בשמים להבדלה. היו גם כאלו שהעריכו שהרב מעוניין לנטוע עצי פרי כדי שיהיה להם לברכת האילנות - וסובר בטעות, כי נטיעה בבית-הכנסת מותרת בשמיטה, שכן בפסוק כתוב "בשדך" ומקום בית-הכנסת אינו נכלל באיסור. כל אחד הוסיף חשדות והשערות שונות. הקהילה נעשתה כמרקחה בשיחות על רב הקהילה... לא חלף זמן רב והרב שם לב כי פני האנשים אינם כתמול שלשום. במהלך הדרשה בשבת הבחין במבטים שונים שהציבור שלח לעברו. הרב עצר את הדרשה, פנה אל האנשים ואמר: "רבותיי, אני רוצה לדעת, האם יש לכם קפידה כלשהי עליי. אולי שמעתם עליי דברי רינון ולעז? אמרו נא לי, כדי שאוכל להתייחס לעניין". גבאי הקהילה נעמד על רגליו ואמר לרב את האמת באופן גלוי ונחרץ. הוא סיפר, כי הרב נצפה פעמים רבות על ידי המתפללים כשהוא זורע בחצר בית-הכנסת בעיצומה של שנת השמיטה. לאחר מכן סיים את דבריו ואמר: "לא העלינו על דעתנו שתלמיד חכם מסוגל לחלל בריש-גלי את 'שבת הארץ' ועוד בחצר בית אלוקינו!" הרב הביט בפני הנוכחים ואמר: "רבותיי, חבל מאוד שלא דנתם אותי לכף זכות. כאשר יש חשדות כאלו, הייתם יכולים לפנות אליי ולשאול אותי לפשר מעשי! רבותיי, כפי שידוע לכם אני משמש גם כמוהל. ברוך ה', כמעט בכל יום אני זוכה להכניס ילד מילדי ישראל בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. כמו כן אני בן העדה התוניסאית. בקרב בני תוניס קיים מנהג לקבור את עורלת הנימול בחצר בית הכנסת. "הגבאי שאל: "מדוע דווקא שם". הרב הסביר: "על ידי כך ימשך לבו של התינוק לתורה וליראת שמיים טהורה! בזכות הטמנת העורלות בחצר בית הכנסת, במקום מקודש בו אנחנו מתפללים ולומדים את התורה הקדושה, התינוקות יזכו להרגיש את הקירוב לבורא עולם. אני בסך הכל המשכתי את מנהג אבותיי. יתכן ושמתם לב כי אני מלמל כמה מילים לפני קבורת העורלה. אני נשאתי תפילה לבורא עולם שְׁיִזְכָּה את הרך הנימול להיות 'שתול' בבית ה' כל ימי חייו שתהיה בו אהבת תורה ויראת שמיים טהורה." הרב סיים את דבריו והותיר את המתפללים פעורי פה. הם הבינו כי לחינם חשדו ברב על שעבר על איסור חמור של עבודת הארץ בשנת השמיטה בעוד שהרב עסק בקיום המנהג של קבורת העורלה. אכן, היה עליהם לשאול אותו לפשר מעשיו, בטרם יחרצו את גורלו.

מובא במשנה בפרקי אבות (פרק א משנה ו): "הָיָי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת" - ופירוש הדברים רק אם תראה את "כָּל הָאָדָם" אז תוכל לדעת מה קורה באמת ולדון לכף זכות, אולם אם תסתכל מצומצם תמצא חובה. עלינו לזכור התפקיד שלנו הוא לא לשפוט אחרים!! גם כשנראה לנו שאנחנו כבר יודעים הכל, ומבינים במה מדובר, אף פעם לא נצליח לראות את התמונה השלימה. לכן לפני שאנחנו באים להעיר למישהו או לשפוט מישהו שעשה מעשה מסויים, עלינו

לעצור לרגע ולחשוב אולי הוא עובר כעת בחייו תקופה קשה, אולי יש לו בעיה כל שהיא שמעיקה עליו. לפיכך חובה גמורה עלינו להפך ולחפש בזכותו של הזולת, ולראות את הצד הטוב שבו. כך נוכל לחסוך הרבה מריבות, מחלוקות, כעסים, ובעיות ... אם נועיל בטובנו להסתכל בצורה חיובית על השני ולדון אותו לכף זכות או אז נזכה שבורא עולם ברחמיו ינהג עמנו באותה מידה של רחמים וידון גם אותנו לכף זכות! כי כשם שדנת את חברך לכף זכות בשמים ידונו אותך לכף זכות.

השומרים 'ומתוק האור'

בספר 'נפלאותיו לבני אדם' מובא מעשה מופלא שסיפר רב בישיבה מפורסמת לבעלי תשובה בדרום אפריקה, אותו שמע מבעל המעשה עצמו:

משה, יהודי יקר שעשה באותם ימים את צעדיו הראשונים בעולם התשובה, עמד מפוחד לצד רכבו בשעת ערב מאוחרת, והמתין לנס. אורם הקלוש של פנסי הרחוב המעטים הצליח אך בקושי לגרש את החשיכה ששררה באותו לילה נטול ירח, אי שם בפאתי העיר קייפטאון שבדרום אפריקה. הוא הגיע לשם לפני שעות אחדות לצורך סידור עניין רשמי כלשהו, לאחר מכן ניסה לקצר את דרכו חזרה דרך אזור התעשייה השומם, ודוו קא שם בחר מנוע הרכב שלו לשבוק חיים. מטעם פוליסת הביטוח שלו היה מנוי לחברה שסיפקה שרותי גרירה, אולם אף על פי שהבטיחו לבוא בקרוב - נקפו השעות והם לא הגיעו. הוא הבין כי מוטב לו שלא לסמוך על הבטחותיהם, אלא להזדרז ולעזוב את המקום מהר ככל האפשר.

על אותו אזור שומם התהלכו סיפורי בלהות, ומדי פעם פרסמו בעיתונות סיפורים על מקרי רצח ושווד שנעשו שם על ידי כושים, לקורבנות חפים מפשע. רבע שעת הליכה הפרידה בין המקום שבו הוא עמד לבין הכביש הראשי, שבו קיווה לעלות לאוטובוס שיובילו למקום מגוריו. הדרך הייתה מפחידה, אולם להישאר במקום היה מפחיד עוד יותר. הוא נעל, אפוא, את רכבו והחל צועד במהירות בכביש השומם. משם פנה ימינה לסמטה חשוכה, צרה וארוכה, בסופה היה עליו לעבור דרך גן ציבורי גדול, ומשם לצעוד כברת דרך בכביש מואר עד למחוז חפצו.

הוא צעד במהירות בסמטה החשוכה, שולח מבטים מפוחדים לימין ולשמאל. כמעט והגיע לגן הציבורי, ולפתע קפא על עמדו: מעברה השני של הסמטה הגיחה דמות נפילים - כושי גבוה ורחב גרם אשר צעדיו המתנודדים העידו על שכרותו. הסמטה הייתה חשוכה וריקה באותה שעה, ובדמיונו של משה החלו לרוץ מחשבות ביעותים על הגורל הצפוי לו. בריחה לאחור לא באה בחשבון: הגוי הבא מולו היה מפרש זאת מיד כגילוי פחד, ובין רגע היה משיגו. בלית ברירה ובלב רועד החליט להמשיך בדרכו תוך פחד נורא. הוא צעד חרישית, כשפיו ממלמל את מעט פרקי התהלים שכבר הספיק להכיר (קכ"א): "מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי... אֵל יִתֵּן לְמוֹט רִגְלֶךָ אֵל יָנוּם שׁוֹמְרֶךָ..."

ה' צִלְךָ עַל יַד יְמִינְךָ... ה' יִשְׁמַר צְאָתְךָ וּבּוֹאָךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם". הגוי המאיים קרב עוד יותר, אך לגודל הנס טרם הבחין בו. משה השפיל את עיניו ומלמל את פרק צ"א מתהלים, שרק לאחרונה למד כי הוא מציל מפגעים רעים: "כי הוא יצילך מפח יָקוּשׁ... לא תִּירָא מִפַּחַד לִיָּלֶה... אֲלֶיךָ לֹא יָגֵשׁ..." לפתע הבחין בו אותו גוי, נעץ בו עיניים בוערות, תאבות רצח, והחל חוצה את הכביש לכיוונו. נותרו לו שניות ספורות עד שיגיע אליו. "ריבוננו של עולם!" צעק ללא מלים, "הצילני מאיש הדמים! השיבני לביתי ולילדיי בשלום! אנא אבא!"... וראה זה פלא - בבת אחת נראה כאלו קיבל הגוי פחד בלתי מוסבר. הוא סב על עקבותיו והמשיך בדרכו מתנווד, כאילו לא התכוון כלל לגשת אליו. אך בקושי הצליח משה להמשיך ולפסוע ביציבות עד קצה הסמטה מבלי למשוך תשומת לב, ברגע בו הגיע אל הקצה, החל לרוץ במהירות עצומה לעבר הגן שמעבר לכביש, ומשם לכביש הראשי, עושה הכל כדי לברוח מהאזור המסוכן מהר ככל האפשר.

דקות ספורות לאחר מכן כבר היה ישוב בתוך מונית, עושה את דרכו לביתו. שפתיו עדיין רחשו תפילה, אלא שהפעם הייתה זו תפלת הודיה, הן במחי יד מסוגל היה הכושי הבריון לעשות בו ככל העולה על רוחו! לביתו הגיע נרגש וחיזור כסיד, ואך בקושי הצליח לספר לבני משפחתו על החוויה הקשה שעבר ולצרפם לשירת ההודיה. אלא שעדיין לא הבין את גודל הנס.

בבוקר שלמחרת, כאשר פתח את העיתון - קפא דמו. בתוך מסגרת רשמית, תחת לוגו של המשטרה המקומית, ניבטו אליו פנים מוכרות עד אימה. תחת התמונה רשמה המשטרה פנייה לציבור שבה היא מבקשת עזרה במתן עדות על פושע שנלכד בליל אמש לאחר אירוע שבו נרצח עובר אורח תמים, באזור התעשייה שבפאתי העיר. נאמר כי כמה חשודים נעצרו לאחר הרצח, אולם החשוד המרכזי הוא האיש שתמונתו מצורפת, והמשטרה מבקשת מכל מי שהבחין בו באזור המדובר לבוא ולהעיד כדי למצות עמו את הדין. משה לא היה זקוק להצצה נוספת כדי לקבוע כי מעבר לכל ספק זו הייתה חית הטרף שהתהלכה לצדו אמש באזור התעשייה שבפאתי העיר... חששותיו היו מוצדקים, אפוא, האיש היה רוצח, ומשום מה בחר להתעלם ממנו.

כמה שעות מאוחר יותר עמדו רגליו בתחנת המשטרה. הוא שמח למסור עדות שתביא לכך שהרוצח ימצא עצמו מבלה מאחורי סורג ובריח עד סוף ימיו. עדותו נשמעה בקשב רב והותירה רושם על החוקרים, ורכבו התקול שעדיין ניצב במקום שבו הניחו אמש, שימש כראיה למהימנותה. השערת החוקרים התאמתה בעקבות עדותו מעל לכל ספק. אולם ההפתעה הגדולה המתינה לו דווקא בהמשך.

לצורך זיהוי סופי הוביל אותו אחד החוקרים לעבר תאו של הרוצח. משה ניצל את ההזדמנות כדי להבין עד כמה גדול הנס שהתרחש עמו. "הבט", ציוו ההחוקר על הפושע, "האם איש זה מוכר לך?" הפושע כיוון את מצחו במאמץ להיזכר, ולאחר מכן ענה: "כן, אתמול הבחנתי בו סמוך לגינה". "מדוע לא פגעת בו?" שאל החוקר. הרוצח לא הבין את שאלתו: "מה פירוש מדוע? אילו היה לבדו בו ודאי הייתי פוגע ביהודי הזה, אולם ברגע שהבחנתי בשני השומרים החמושים

שצעדו לצדו ושמרו את צעדיו, מיד נשאתי רגליי וברחתי. "הוא סיים את דבריו והותיר את החוקר מבולבל ואת משה המום מגודל הנס שארע לו ומליווי המלאכים שסיפקו לו פסוקי התהלים שקרא מנהמת לבו. ללמדנו, מה עצום הוא כוחה של תפילה הבוקעת מיהודי!

התכנית הגדולה

יש סיפור מדהים על הרב יהושע בן מאיר עם הרב צבי יהודה. בכל פעם שאני שומע אותו אני דומע.

היום הייתי בניחום אבלים אצל הרבנית יפה מגנס, (שהיא בת דודה של אמא שלי), ישבתי ליד הרב בן מאיר (שהוא בן דודו של הרב יהושע מגנס) ואמרתי לו שאני חייב לשמוע את הסיפור ישירות ממנו, וכך עמדנו מחוץ לבניין והוא סיפר לי.

באמצע מלחמת יום הכיפורים, כשהמצב היה נורא ואיום, מאות הרוגים ומורל נוראי, הוא יצא לחופשה ראשונה וכשהוא נסער וצמא לתשובות עמוקות הלך מיד לביתו של מורו ורבו הרב צבי יהודה. הוא הגיע אליו באמצע הלילה. הדלת, כך סיפר לי, הייתה עם חלון גדול בחלקה העליון כמו דלת של שירותים ישנים, והחלון היה מכוסה בקרטון, והרב עשה חור בקרטון כדי לראות מי מגיע. ובכן, החייל יהושע בן מאיר דופק באמצע הלילה בדלת והרב צבי יהודה מציץ מהחור ורואה מולו חייל עם פנים נפולות. "הוא פתח את הדלת מעט ואמר מיד בתקיפות: תראה לי את המסמך!"

התבלבלתי לרגע. לא הבנתי על מה הרב מדבר. חשבתי שהוא לא מזהה אותי כי הייתי מלוכלך ועייף ומדוכא. אמרתי לו, הרב, זה יהושע בן מאיר. "אני יודע, הוא עונה, תראה לי את המסמך!" ושוב לא הבנתי. זה היה מעמד מביך, כי ממש חשבתי שהוא מתבלבל ומחליף אותי עם מישהו אחר. אמרתי לו שוב, הרב, זה אני יהושע בן מאיר. באתי הרגע מהצבא. רציתי לדבר עם הרב. והוא בשלו, תראה לי את המסמך. איזה מסמך, הרב? פתאום חשבתי שאולי הוא מצפה למסמך צבאי כלשהו ושהוא חושב שאני השליח. ואז הוא אמר לי, איפה החוזה שלך עם ריבוננו של עולם, הרי חתמת אותו חוזה, לא? על זה באת לדבר איתי, נכון?

עכשיו הוא פתח את הדלת והכניס אותי. התיישבנו זה ליד זה והוא התחיל לתת לי תשובות על כל התמיהות והמבוכה שלי בלי ששאלתי כלום. לא הייתי צריך, הוא ידע לבד.

הרב היה מחנך דגול, אמר לי הרב בן מאיר. הוא ידע לראות בעיניים שלך מה אתה מרגיש ומה עובר עליך. כך היה עם כל הבחורים. כשהוא ראה אותי מבעד לחור הקרטון הוא הבין מיד מה עובר עלי ומה אני עומד לתבוע ממנו. "והוא הסביר לי שבשום מקום הקב"ה לא התחייב לנו שברגע שתתחיל הגאולה היא תמשך תמיד באותו קו ובעקביות ללא דרך חזרה. להיפך. קמעא קמעא, עם המון מהמורות, קדימה ואחורה, למעלה ולמטה."

הסיפור הזה כל כך מרגש אותי כי זה סיפור חיינו ממש. בכל המובנים. ואי אפשר לצלוח תקופה כל כך קשה בלי האמונה הזו שהכל מנוהל כאן למופת, ושהוא למעלה יודע בדיוק איך לעשות את זה. כמו שאמר משהו (לא הרב צבי יהודה), הקב"ה לא עובד אצלנו.

אני מדבר עם חילוניים מחד ועם חרדים מאידך. בהכללה לא הוגנת, אלו ואלו נמצאים במבוכה קשה בהרבה. איך ממשיכים מכאן אחרי שמחת תורה? איך מקבלים מצב כזה של כאוס, של רוע,

שואה, חטופים? יש רק אפשרות אחת. להבין שהכל חלק מתכנית גדולה, גם בדרכים לא מובנות, גם בדרכים תמוהות ממש. אבל תמיד לדעת שזו יד ה'. שהקב"ה כאן, והוא עושה את הדברים בדרך שלו, למרות כל הקושיות שלנו.

חובות | מתוך 'פניני עין חמד'

הרב יעקב שיש שליט"א הביא את המעשה הבא מעדותו של תלמיד חכם גדול, וכך הוא מספר: "נכנסתי לסניף הבנק שלי ברחוב רבי עקיבא בבני ברק, ומיד הרגשתי מתח באוויר. אנשים מסביבי התלחשו ודיברו בסערת רוחות ומיד הבנתי שהתרחשה כאן איזו דרמה. לפתע הבחין בי מנהל הבנק וסימן לי להיכנס למשרדו משום שהוא רוצה לשתף אותי בהתרחשות שקרתה זה עתה. וכך הוא סיפר לי:

"לפני זמן קצר נכנסה אישה לבנק, היא המתינה לתורה וביקשה מהפקיד למשוך שלוש מאות שקלים מחשבונה. הפקיד בדק את היתרה בחשבון וסירב בכל תוקף ואמר: "גברת, זה לא יתכן, מזמן כבר עברת את מסגרת האשראי שלך, ובאמת הגיע הזמן שתסדרי את זה. בשום פנים ואופן אין אפשרות שתמשכי עוד כסף. על הראשונים אנו בוכים, ועתה את מבקשת למשוך עוד...?!". האישה לא ויתרה והתווכחה: "מה כבר ביקשתי? בסך הכל שלוש מאות שקל! אני מוכרחה אותם בשביל מוצרי יסוד במכולת! אין לי ברירה!". אני יודעת שהמצב שלי קשה מאד, בעזרת ה' זה יסתדר, אבל עכשיו אין לי כלום, ואני מוכרחה את שלוש מאות השקלים הללו...!". הפקיד התרגז וגער בה בקול: "הסיפורים הללו אינם מענייני כלל. את נדרשת לסדר את הענין ולהביא את הכסף. כבר שלחנו לך כמה וכמה התראות - ואת בכלל לא מתייחסת למכתבים! את שלוש מאות השקלים הללו את בוודאי לא תקבלי...!". הגערה שנאמרה בקול רם הגיעה לאוזני האנשים שעמדו וחיכו לתורם. האישה נשברה. היא עזבה את הפקיד, נכנסה לחדרו של המנהל, פרצה בבכי ואמרה: "איני מבינה את הפקיד שלכם! מה כבר ביקשתי? איך מותר לו לשפוך את דמי לפני כל האנשים כאן? ביקשתי בסך הכל שלוש מאות שקל, ולא למותרות אלא בשביל לשלם במכולת! למה הוא צועק עלי לפני כולם...?!". נכמרו רחמיו של המנהל על אותה אישה, והוא אמר: "את צודקת". אבל האישה לא התרצתה. היא קמה ממקומה ויצאה בהפגנות מן הבנק אל הרחוב. המנהל שלף שלוש מאות שקלים מארנקו האישי ויצא אחריה, אבל האישה לא הסכימה לקבל. "גברת, קחי בבקשה שלוש מאות שקל...!". היא שומעת את דבריו, אולם היא אינה מסתובבת וממשיכה בדרכה במהירות. בלית ברירה, לאחר שרדף אחריה מספר דקות והיא המשיכה בסירובה, נאלץ לחזור לבנק. כאשר הוא נכנס למשרדו, הוא מצא את הסגן שלו יושב ובוכה. "מה קורה כאן היום?", שאל בפליאה, "למה כולם בוכים? זו מחלה מדב...? ענה לו הסגן: "תשמע, אני קרוב לגיל חמישים, אבל יש איזו תמונת ילדות שעומדת מול עיניי כבר ארבעים שנה. התמונה הזו רודפת אחרי ואינה עוזבת אותי! הייתי ילד קטן, קרוב לגיל עשר, כשהלכתי

עם אמא שלי למכולת. אמא הכניסה לסל כמה מוצרים בסיסיים: לחם, חלב וגבינה, וביקשה מהמוכר, שירשום לה. המוכר התרגז על אמי ואמר בקול רם: 'מה פתאום לרשום? את חייבת כאן כל כך הרבה כסף! את לא משלמת כבר כל כך הרבה זמן! אני לא מסכים לרשום בשום אופן. תחזירי את המוצרים הללו! אני לא בנק!'. אמא דיברה בעדינות: 'אני אסדר את זה, אבל עכשיו אני במצב קשה! המצב הכלכלי שלנו לא מזהיר! תראה לא לקחתי שום מותרות, רק לחם ומוצרי חלב. "המוכר אפילו לא דיבר. הוא חטף לאמא את סל המצרכים והניח אותו על הדלפק... אמא יצאה מהמכולת ופרצה בבכי מר. היא נתנה לי יד ומשכה אותי הביתה. כל הדרך שמעתי אותה בוכה... הסיטואציה הזו עומדת לי חיה מול העיניים כל חי! איני מסוגל לשכוח את התמונה הזו."

היום כשבאה האישה, נזכרתי שאותו בעל מכולת היה בעצם... אבא שלה... אתה מבין איך הקב"ה מגלגל את עולמו... איך הכל נמדד ב'מידה כנגד מידה'... אותו אדם שאימץ את לבבו והתנהג בחוסר רגישות מול מצוקה של חוסר במוצרי יסוד, כיום לבת שלו אין כסף, והיא מתבזה לעין כל בגלל חוסר במוצרי יסוד."

לדון לכף זכות III [מתוך 'פניני פרשת השבוע']

הילה של קדושה עוטפת את העיר צפת בלילות שבת ואווירה חגיגית שוררת בבית הכנסת. עם סיום התפילה וברכות ה'גוט שבת' הלבביות הנשמעות בבית הכנסת, הכריז הגבאי כמנהגו מדי פעם: "הרב משה א. מזמין את הציבור ל'שלום זכר' בביתו לרגל הולדת בנו. מזל טוב והרבה נחת!". ואכן, בליל שבת לאחר סעודת השבת, מיהרו רבים מבני הקהילה להגיע לביתו של ר' משה, להתכבד מהמטעמים, ולברך בחביבות וידידות אהבה את אבי הבן.

גם ר' יצחק תכנן להגיע, אלא שהסעודה התארכה, ואחר כך התעכב, ולבסוף לא יכול היה לעזוב את הבית בשעה כה מאוחרת... ביום המחר, מגיע ר' יצחק לבית הכנסת, וכבר מתכנן לברך את ידידו ר' משה, כי לא עלה בידו הדבר אמש. אך משהבחין בו ר' משה, פנה אליו בפנים זעופות: "או, הנה האיש החשוב, ר' יצחק, זה שלא נאה לו לבוא לשלום זכר של ידידיו... אתה בוודאי חושב שאיני זוכר שפספסת כבר בשלום זכר של בני הקודם, ואתה לבטח בטוח ששכחתי שלא היית בבר המצוה של יענק'לה שלי אך לפני חצי שנה... אה, עשית עליי חרם. "...? ר' יצחק החוויר והסמיק חליפות, לעיני כל הקהל 'שפכטל' שכזה, על הבוקר... והוא באמת לא זוכר מה היה ב'שלום זכר' הקודם ובבר המצוה של יענק'לה... מה שבטוח, שמאוד לא נעים לעמוד במרכז בית הכנסת באמצע תפילת השבת, ולהישטף במקלחת של צונגין מול כל הציבור המביט מופתע והמום: 'נו, ואם לא הגיע לשמחה שלו, לכן מגיעה לו כזו 'מקלחת'? לכן מגיעות לו צעקות כאלה במרכז בית הכנסת. '? אם הקהל חש בכך, נקל לתאר את תחושתו של ר' יצחק עצמו. מושפל

וחיזור, מיהר לעשות את דרכו למקומו ונבלע בתוככי טליתו, רגע לפני שדמעות בושה וביזיון יציפו אותו לעיני כל. הוא רק ביקש שהאדמה תפתח את פיה ותבלע אותו ככה, כמו שהוא, בעיצומה של התפילה לקראת סיום התפילה, מיהר לחמוק מבית הכנסת מיציאה צדדית, פגוע וחפוי ראש.

השעות הבאות אמנם הקהו במעט את הבושה והעלבון שצרבו את נשמתו, אך עדיין היו בו רגשי זעם קשים על ידידו לשעבר ר' משה, שבחר להשפילו באופן כה בוטה. גם ליל מוצאי השבת עבר עליו בסערת רגשות עזה, תוך שרגשות הכעס מציפים אותו ... ביום ראשון בבוקר, הצליח לסדר איכשהו את מחשבותיו על החוויה הקשה שחווה, והרהר: 'והלא מה אתה מבקש ממנו - שידון אותך לכף זכות ויסביר לעצמו מדוע לא השתתפת בשמחתו... א"כ אולי תאמץ אתה את צורת החשיבה הזו, ותדון אתה אותו לכף זכות? אולי בדיוק על מצבים אלה ראוי למחול ולא להקפיד? אולי הוא עדיין בלחץ מהלידה, והילדים תלויים בו, ויש עליו עול גדול של סידורים, והוא בקושי ישן, ומי יודע מה עוד - וזה גרם לו להתפרצות...?'

עודו מהרהר, ורגליו מוליכות אותו אל היער הסמוך, שם הקדיש חצי שעה תמימה לסדר לר' משה 'כתב הגנה', מה גרם לו להתפרץ עליו בצורה כזו... בסופו של דבר, הצליח למצוא סיבות מקלות שהובילו להתנהגותו של ר' משה, והצליח לנקות את לבו מרגשי הזעם והכעס כלפיו, ולמחול ולסלוח לו בלב שלם... תחושת אושר לא מוכרת פשטה בנשמתו. דמעות אושר זכות הציפו את עיניו וטיהרו את נפשו. הוא חש כמתעלה טפח וטפחיים מעל הקרקע. רגשות הקרבה לבורא עולם הביאו אותו לנצל את עת הרצון, לשפוך שיח ולהתפלל במילים פשוטות על בתו המבוגרת הממתינה כבר כמה שנים לזיווגה ההגון... היתה זו תפילה מלב נקי, בהתרגשות יתירה כפי שלא חווה מעולם.

הוא חש איך שערי שמים פתוחים בפניו, איך העובדה שדן את ידידו לכף זכות, פתחה בפניו את כל המנעולים. הוא מיהר לנצל את שעת הכושר ולשפוך את לבו בדמעות שליש ... ההמשך, כמו לקוח מסיפור דמיוני, אך הוא אמת לאמית, והופיע במכתב בכתב ידו של ר' יצחק, שנשלח אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, ופורסם בספר 'ברכי נפשי'. וכך הוא כותב: "באותו ערב, הגיע הטלפון לו אנו מחכים מזה שנים. לא אלאה בפרטים, אך בתוך שבוע ימים הפכה בתי לכלה מאושרת. "! זהו כוחו של לימוד לכף זכות, הפותח שער לישועות נכספות רבות.

הן כל הישועות ממתינות לנו, רק יש משהו שמעכב, איזו התנהגות לא רצויה שטעינו בה, איזו נפילה שחווינו... אך חז"ל מגלים במסכת שבת דף קכ"ז, שכאשר יהודי דן את זולתו לכף זכות - הוא מעורר בשמים שידונו אותו לכף זכות, וממילא כל הסיבות המונעות אותו מאושרו מתפוגגות ונעלמות... כשיש לנו הזדמנויות כאלה - כשניתקל במקרה לא מובן, בהתנהגות מוזרה של הזולת - הבה נאמץ את המצוה הזו אל ליבנו, הבה נדון לכף זכות! נהפוך בזכותו של הזולת, נהרהר על סיבות אפשריות שהובילו לכך - ונרוויח, כי גם בשמים יפתחו את הפנקסים שלנו,

וינהגו בנו באותה צורה... ואז, לא נופתע מהשפע שייפול עלינו משמים... הרי כל הסיבות המונעות אותו - נעלמו ואינן, כי אנו דנים לכף זכות!.